

Jarosław Rzepa

minister rodziny, pracy i polityki
społecznej

Interpelacja nr 6692

Interpelacja w sprawie uprawnień emerytalnych rybaków i armatorów rybackich

Szczecin 21.05.2020r.

Interpelacja poselska w przedmiocie [uprawnień emerytalnych właścicieli kutrów morskich](#)

Działając na podstawie art. 115 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. 1997r. nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 9 maja 1996r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U.2018.1799 t.j. z dnia 2018.09.20), a także art. 192 ust. 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia [30 lipca](#) 1992r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P.2019.1028 t.j. z dnia 2019.10.25) składam interpelację w przedmiocie uprawnień emerytalnych właścicieli kutrów morskich

Stan faktyczny

Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, uprawnienie do przejścia na wcześniejszą emeryturę, jak i do skorzystania z emerytury pomostowej, przysługuje wyłącznie rybakom, nie zaś właścicielom kutrów rybackich, czy obsłudze pokładowej (np. stewardom gospodarczym – por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2016r. – sygn. akt. III UK 103/15).

Taki stan rzeczy prowadzi do nierównego traktowania osób, które często wykonują te same obowiązki, w tych samych warunkach (pracując na kutrze rybackim), a które nie posiadają jednakowych uprawnień.

Stan prawny

Co do zasady wiek przejścia na emeryturę określa art. 27 ustawy z dnia [17 grudnia 1998r.](#) o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 1998r. nr 162 poz. 1118 ze zm. – zwana dalej: *ustawą o emeryturach i rentach z FUS*).

Obecnie wiek ten wynosi co najmniej 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Od powyższej regulacji ustawodawca przewidział jednak kilka wyjątków, wskazując w art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, iż: „Ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. [tj. co najmniej 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn – przyp. aut.]”. Jednocześnie ust. 4 rzeczony regulacji w zakresie rodzajów prac, stanowisk lub warunków, które stanowią przesłanki możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę, stosuje się przepisy dotychczasowe (tzn. obowiązujące przed dniem wejścia w życie omawianej ustawy).

Przepisy takie zawierało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia [7 lutego 1983r.](#) w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983 nr 8 poz. 43 ze zm. – zwany dalej: *rozporządzeniem*). Zgodnie z tym aktem prawnym rybacy (zarówno pracującym w służbie pokładowej, jak i mechanicznej) nabywali prawo do wcześniejszej emerytury (ujęci bowiem byli w Wykazie A, Dziale VIII, pkt. 9 i Wykazie B, Dziale IV w pkt. 4 załącznika do rozporządzenia), choć zróżnicowany był próg wieku przejścia na emeryturę dla każdej z tych grup zawodowych (por. § 4 i § 8 rozporządzenia).

Kwestię tę skomplikował jednakże fakt wejścia w życie ustawy z dnia [19 grudnia 2008r.](#) o emeryturach pomostowych (Dz.U. 2008 nr 237 poz. 1656 ze zm. – zwana dalej: *ustawą o emeryturach pomostowych*), której *ratio legis* opierało się na zmniejszeniu kręgu osób, przechodzących na wcześniejszą emeryturę. Na gruncie tej ustawy zrodziła się wątpliwość co do tego, czy rybakom morskim pracującym w służbie mechanicznej przysługuje prawo do emerytury pomostowej. W orzecznictwie brakowało jednolitego rozstrzygnięcia. Dyskusję przeciął dopiero Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia [17 września 2015r.](#) (sygn. akt. III UPZ [7/15](#)) wskazał, iż osoby te nie są uprawnione do emerytury pomostowej.

Powyższe stanowi egzemplifikację istnienia licznych wątpliwości interpretacyjnych, co do faktu wcześniejszego przejścia na emeryturę tylko samych rybaków. Tym bardziej więc, wątpliwości te obejmują także osoby, które są właścicielami kutrów rybackich. Ich praca – jak wskazywano już wcześniej – właściwie niczym nie wyróżnia się od pracy pozostałych rybaków (właściciele kutrów często wychodzą w morze razem z załogą, dbają też o okręt w czasie jego zacumowania na lądzie).

Taki stan rzeczy nie może się zatem utrzymać; stanowi bowiem zaprzeczenie konstytucyjnej zasady równego traktowania, wyrażonej w art. 32 ust. 1 zd. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. 1997r. nr 78 poz. 483 ze zm.). Ustawodawca bowiem różnicuje – dodajmy- zupełnie irracjonalnie sytuację prawną obywateli, zatrudnionych w *de facto* tych samych warunkach, umożliwiając jednym przejście na wcześniejszą emeryturę, a drugim – nie.

Dlatego należy postulować wprowadzenie do obrotu prawnego (na potrzeby prawa ubezpieczeń społecznych) możliwie szerokiej definicji osoby wykonującej zawód rybaka morskiego, obejmującej również właściciela kutra. Pozwoli to przeciąć toczące się spory interpretacyjne i zapewni realizację zasady równego traktowania obywateli przez władze publiczne.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się z następującymi pytaniami:

- 1. Czy prowadzone są prace na wprowadzeniem do obrotu prawnego szerokiej definicji osoby wykonującej zawód rybaka morskiego tak, by obejmowała ona również właścicieli kutrów rybackich? Jeśli tak, to na jakim są etapie? A jeśli nie, to czy istnieją zamierzenia do prowadzenia prac legislacyjnych w tym kierunku i doprecyzowania przepisów w tym zakresie?**
- 2. Czy prowadzone są prace legislacyjne zmierzające do objęcia właścicieli kutrów rybackich prawem przejścia na wcześniejszą emeryturę? Jeśli tak, to na jakim są etapie? A jeśli nie, to czy istnieją zamierzenia do prowadzenia prac legislacyjnych w tym kierunku i doprecyzowania przepisów w tym zakresie?**

Jarosław Rzepa

Posel na Sejm RP

IX kadencji